

BỘ QUỐC PHÒNG

Học viện chính trị

ĐỖ HOÀNG NGÂN

**BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC THANH NIÊN
CỦA ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN Ở CÁC ĐƠN VỊ CƠ SỞ
LÀM NHIỆM VỤ HUẤN LUYỆN, SẴN SÀNG CHIẾN ĐẤU
QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

Hà Nội- 2011

Lời cam đoan

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực, có nguồn gốc, xuất xứ rõ ràng.

Tác giả luận án

Đỗ Hoàng Ngân

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các chữ viết tắt	
MỞ ĐẦU	5
Chương 1 TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN	10
1.1. Những công trình nghiên cứu ở nước ngoài	10
1.2. Các công trình khoa học đã công bố ở trong nước	13
Chương 2 NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC THANH NIÊN CỦA ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN Ở CÁC ĐƠN VỊ CƠ SỞ LÀM NHIỆM VỤ HUẤN LUYỆN, SẴN SÀNG CHIẾN ĐẤU QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM	23
2.1. Đội ngũ chính trị viên và năng lực công tác thanh niên của đội ngũ chính trị viên ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu	23
2.2. Quan niệm, vai trò, tiêu chí đánh giá và những vấn đề có tính nguyên tắc bồi dưỡng năng lực công tác thanh niên của đội ngũ chính trị viên ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu	60
Chương 3 THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG KINH NGHIỆM BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC THANH NIÊN CỦA ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN Ở CÁC ĐƠN VỊ CƠ SỞ LÀM NHIỆM VỤ HUẤN LUYỆN, SẴN SÀNG CHIẾN ĐẤU QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM	82
3.1. Thực trạng bồi dưỡng năng lực công tác thanh niên của đội ngũ chính trị viên ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu.	82
3.2. Nguyên nhân và những kinh nghiệm bồi dưỡng năng lực công tác thanh niên của đội ngũ chính trị viên ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu	112
Chương 4 YÊU CẦU VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP CƠ BẢN BỒI DƯỠNG NĂNG LỰC CÔNG TÁC THANH NIÊN CỦA ĐỘI NGŨ CHÍNH TRỊ VIÊN Ở CÁC ĐƠN VỊ CƠ SỞ LÀM NHIỆM VỤ HUẤN LUYỆN, SẴN SÀNG CHIẾN ĐẤU QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM GIAI ĐOẠN HIỆN NAY	129
4.1. Những nhân tố tác động và yêu cầu bồi dưỡng năng lực công tác thanh niên của đội ngũ chính trị viên ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu giai đoạn hiện nay.	129
4.2. Những giải pháp cơ bản bồi dưỡng năng lực công tác thanh niên của đội ngũ chính trị viên ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu giai đoạn hiện nay.	139
KẾT LUẬN	179
NHỮNG CÔNG TRÌNH ĐƯỢC CÔNG BỐ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN	181
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	182
PHỤ LỤC	196

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

	Viết đầy đủ	Viết tắt
1.	Chính trị quốc gia	CTQG
2.	Chính trị viên	CTV
3.	Chủ nghĩa xã hội	CNXH
4.	Công nghiệp hoá, hiện đại hoá	CNH,HĐH
5.	Công tác đảng, công tác chính trị	CTĐ,CTCT
6.	Công tác thanh niên	CTTN
7.	Đoàn viên, thanh niên	ĐV,TN
8.	Huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu	HL,SSCĐ
9.	Nhà xuất bản	Nxb
10.	Quân đội nhân dân	QĐND
11.	Trong sạch vững mạnh	TSVM
12.	Vững mạnh toàn diện	VMTD
13.	Xã hội chủ nghĩa	XHCN

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

CTTN là bộ phận có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong công tác quần chúng của Đảng và công tác xây dựng Đảng. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi trọng CTTN, coi thanh niên là lực lượng “rường cột của nước nhà” và Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh là đội dự bị tin cậy của Đảng, đội quân xung kích cách mạng, trường học XHCN của thanh niên. Ngày nay trong công cuộc đổi mới, đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước, thanh niên và CTTN càng có vị trí, vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển của dân tộc.

Các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL, SSCĐ trong Quân đội nhân dân Việt Nam giữ vị trí vai trò cực kỳ quan trọng trong xây dựng và thực hiện nhiệm vụ chính trị của quân đội, là lực lượng thường xuyên cơ động sẵn sàng chiến đấu và chiến đấu cao, là nơi trực tiếp tổ chức cho bộ đội thực hiện mọi nhiệm vụ, chức năng của quân đội. Thanh niên ở các đơn vị đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL, SSCĐ trong quân đội là lực lượng đông đảo, xung kích trong thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, nhiệm vụ chính trị của đơn vị; là nguồn phát triển Đảng, nguồn đào tạo cán bộ cho quân đội và bổ sung lực lượng cho các tổ chức, các ngành, lĩnh vực trong công cuộc đổi mới đất nước. CTTN ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL, SSCĐ trong quân đội có vai trò hết sức quan trọng, vừa tăng cường sức mạnh chiến đấu của quân đội, vừa góp phần tăng cường sức mạnh toàn diện của đất nước, của dân tộc, đảm bảo đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trước mắt, đồng thời phục vụ cho nhiệm vụ lâu dài của quân đội và cách mạng.

Tiến hành CTTN ở đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL, SSCĐ là trách nhiệm của cấp ủy đảng, chính ủy, CTV, người chỉ huy, các cơ quan chức năng và mọi cán bộ, đảng viên trong đơn vị, trong đó trách nhiệm chủ yếu thuộc về đội ngũ CTV. Đội ngũ CTV có vai trò hết sức quan trọng, là người “trực tiếp chỉ đạo, quản lý, điều hành” toàn diện CTTN; quyết định chất lượng, hiệu quả CTTN ở

đơn vị. Để làm tốt chức trách, nhiệm vụ đối với CTTN, nhất thiết đội ngũ CTV phải không ngừng được bồi dưỡng nâng cao năng lực CTTN.

Ý thức được điều đó, những năm qua các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ trong quân đội đã luôn quan tâm bồi dưỡng nâng cao năng lực CTTN của đội ngũ CTV, phẩm chất, năng lực CTTN của đội ngũ CTV cơ bản đáp ứng được yêu cầu, nhiệm vụ CTTN, góp phần quan trọng nâng cao chất lượng, hiệu quả CTTN ở đơn vị. Tuy nhiên, nhận thức đối với việc bồi dưỡng, nâng cao năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở một số đơn vị chưa thực sự đầy đủ, năng lực CTTN của một số CTV còn hạn chế, nhất là kỹ năng tổ chức các hoạt động thực tiễn CTTN.

Hiện nay, tiến hành CTTN ở đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ trong quân đội, bên cạnh những điều kiện thuận lợi cũng đặt ra những khó khăn, thách thức. Các thế lực thù địch tiếp tục đẩy mạnh chiến lược “diễn biến hòa bình” trên lĩnh vực tư tưởng, văn hoá, đạo đức, lối sống. Những tệ nạn xã hội và mặt trái của cơ chế kinh tế thị trường đang hàng ngày, hàng giờ tác động vào nhận thức, tư tưởng, đạo đức, lối sống của thanh niên. Lực lượng thanh niên ở đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ chủ yếu thuộc diện chiến sĩ thực hiện Luật nghĩa vụ quân sự, thời hạn 18 tháng, bên cạnh những mặt ưu điểm về phẩm chất chính trị, trình độ học vấn, sức khoẻ cũng còn bộc lộ những hạn chế về nhận thức, tư tưởng, đạo đức, lối sống, phương pháp, tác phong công tác, giải quyết các mối quan hệ xã hội...

Tình hình trên đang đòi hỏi CTTN ở đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ phải không ngừng đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động. Mặt khác, thực hiện Nghị quyết 51 của Bộ Chính trị (Khóa IX), đội ngũ CTV ở đơn vị cơ sở được kiện toàn từ nhiều nguồn khác nhau, chất lượng không đồng đều; năng lực CTĐ,CTCT nói chung, năng lực CTTN của CTV nói riêng còn hạn chế, chưa đáp ứng ngang tầm với yêu cầu chức trách, nhiệm vụ. Vì vậy, bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ trong quân đội hiện nay trở thành vấn đề cấp thiết, cần được đi sâu nghiên cứu làm sáng tỏ

cả về lý luận và thực tiễn, góp phần nâng cao chất lượng CTTN ở đơn vị cơ sở và xây dựng đội ngũ CTV trong quân đội vững mạnh. Với ý nghĩa đó, nghiên cứu sinh chọn vấn đề *“Bồi dưỡng năng lực công tác thanh niên của đội ngũ chính trị viên ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu Quân đội nhân dân Việt Nam giai đoạn hiện nay”* làm đề tài nghiên cứu.

2. Mục đích, nhiệm vụ, đối tượng, phạm vi nghiên cứu

*** Mục đích:**

Trên cơ sở làm sáng tỏ những vấn đề cơ bản về lý luận, thực tiễn, đề xuất những giải pháp cơ bản bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ Quân đội nhân dân Việt Nam giai đoạn hiện nay.

*** Nhiệm vụ:**

- Luận giải làm rõ những vấn đề cơ bản về năng lực CTTN, bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL, SSCĐ.

- Đánh giá đúng thực trạng, chỉ rõ nguyên nhân và rút ra một số kinh nghiệm bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL, SSCĐ.

- Đề xuất những giải pháp cơ bản bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ Quân đội nhân dân Việt Nam giai đoạn hiện nay.

*** Đối tượng nghiên cứu:**

Bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV

*** Phạm vi nghiên cứu:**

Hoạt động bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV, bao gồm CTV và CTV phó tiểu đoàn, đại đội ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ. Phạm vi khảo sát thực tế chủ yếu tập trung ở một số trung đoàn bộ binh, trung đoàn, lữ đoàn các quân, binh chủng làm nhiệm vụ HL,SSCĐ thuộc các đơn vị chủ lực ở phía Bắc và phía Nam. Các tư liệu, số liệu sử dụng trong luận án được giới hạn từ năm 2006 đến nay.

3. Cơ sở lý luận, thực tiễn và phương pháp nghiên cứu

****Cơ sở lý luận:***

Chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về công tác vận động quần chúng cách mạng, thanh niên và CTTN; về cán bộ và xây dựng đội ngũ cán bộ trong quân đội; các nghị quyết, chỉ thị của Quân ủy Trung ương, chỉ thị, hướng dẫn của Tổng cục Chính trị về CTTN, công tác giáo dục, đào tạo, xây dựng đội ngũ CTV và bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV.

**** Cơ sở thực tiễn:***

Thực tiễn hoạt động CTĐ,CTCT, CTTN và bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ Quân đội nhân dân Việt Nam; các tài liệu tổng kết CTĐ,CTCT, công tác cán bộ, CTTN, công tác giáo dục, đào tạo đội ngũ CTV, bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV. Các số liệu điều tra, khảo sát của tác giả trong quá trình nghiên cứu thực tiễn.

**** Phương pháp nghiên cứu:***

Dựa trên phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, luận án vận dụng tổng hợp phương pháp nghiên cứu của các khoa học liên ngành và chuyên ngành, trong đó đặc biệt chú trọng kết hợp các phương pháp phân tích, tổng hợp, lôgic - lịch sử, hệ thống cấu trúc, so sánh, điều tra khảo sát, tổng kết thực tiễn và phương pháp chuyên gia.

4. Đóng góp mới về khoa học của luận án

- Nêu ra quan niệm về năng lực CTTN và quan niệm, tiêu chí đánh giá bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ Quân đội nhân dân Việt Nam.

- Rút ra những kinh nghiệm bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV ở các đơn vị cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ Quân đội nhân dân Việt Nam.

- Đề xuất một số nội dung, biện pháp bồi dưỡng kiến thức, kinh nghiệm, phương pháp công tác, kỹ năng hoạt động CTTN cho đội ngũ CTV ở các đơn vị

cơ sở làm nhiệm vụ HL,SSCĐ Quân đội nhân dân Việt Nam giai đoạn hiện nay.

5. Ý nghĩa của luận án

Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần cung cấp cơ sở khoa học cho cấp uỷ, tổ chức đảng, chính uỷ, CTV, người chỉ huy, cơ quan chính trị, đội ngũ cán bộ chính trị các đơn vị cơ sở trong quân đội vận dụng bồi dưỡng năng lực CTTN của đội ngũ CTV, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả CTTN ở đơn vị, xây dựng đơn vị VMTD, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo trong nghiên cứu, giảng dạy và học tập môn CTĐ,CTCT trong các nhà trường quân đội.

6. Kết cấu của luận án

Luận án gồm phần mở đầu, 4 chương (8 tiết), kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. Những công trình nghiên cứu ở nước ngoài

Thanh niên và CTTN là vấn đề có ý nghĩa chiến lược nên được các nhà lãnh đạo, quản lý, các nhà khoa học ở các quốc gia trên thế giới quan tâm. Đã có rất nhiều bài phát biểu, bài viết của các nhà lãnh đạo các nước trong khu vực và trên thế giới, cũng như các công trình nghiên cứu của các nhà khoa học bàn về thanh niên và CTTN. Đặc biệt, các nhà khoa học, chính trị, quân sự Xô Viết và Trung Quốc đã nghiên cứu khá sâu sắc, toàn diện về thanh niên, CTTN.

1.1.1. Các công trình khoa học ở Liên Xô

Những nguyên lý Lê-nin-nít về giáo dục thanh niên của Phó tiến sĩ sử học X.M.Lê-pê-khin, Nxb Lê-nin-Grat, 1975. Dựa trên cơ sở Học thuyết Mác - Lênin về vai trò lãnh đạo của Đảng đối với việc giáo dục thanh niên, tác giả đã luận giải làm rõ nội dung những nguyên lý Lê-nin-nít về giáo dục thanh niên; phương pháp, hình thức và kinh nghiệm trong công tác giáo dục đoàn viên thanh niên của Đoàn thanh niên cộng sản Lênin Liên Xô. Trong đó, tác giả đã luận giải sâu sắc “những nguyên tắc cơ bản” của sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Liên Xô đối với Đoàn Thanh niên Cộng sản Lênin Liên Xô. Theo tác giả, sự lãnh đạo của Đảng đối với Đoàn Thanh niên cộng sản là toàn diện trên tất cả các mặt, các hoạt động của Đoàn, từ “hướng dẫn Đoàn làm công tác giáo dục cộng sản chủ nghĩa cho thế hệ trẻ” đến “lựa chọn, sắp xếp, giáo dục, bồi dưỡng cán bộ, củng cố đội ngũ nòng cốt của Đảng trong Đoàn”...[67, tr.52-53].

Trong cuốn *Bàn về thanh niên* của M.I.Calinin, Nxb Thanh niên, Hà Nội 1982. Bằng những trải nghiệm của bản thân, tác giả đã đúc rút những kinh nghiệm quý báu trong công tác giáo dục thanh niên, đồng thời ông cũng đưa ra những yêu cầu cụ thể về phẩm chất, năng lực, phương pháp tác phong công tác của cán bộ làm CTTN nói chung, cán bộ đoàn nói riêng. Theo M.I.Calinin: Trong công tác với